

דרישות המפמ"ר במשנה: שפת המשנה - מונחי יסוד, מילים וביטויים נפוצים, כגון: זה הכלל, יצא / לא יצא; זיהוי פסוקים המובאים במשנה; חלקי המשנה - כותרת, אומר, דין, טעם, מקרה (כאמד"ט).

כדי לענות על השאלות כראוי יש צורך ללמוד את המשניות עם פירוש הקהתי / ברטנורא

נושאי הפרק: קידוש החודש, תאריכים מיוחדים, שלוחים, חילול שבת לצורך מתן העדות, כשרות העדים

שאלות מבוא למסכת ראש השנה

1. ששת סדרי משנה הם: ז _____ מ _____ נ _____
נ _____ ק _____ ט _____
2. באיזה סדר נמצאת מסכת ראש השנה?
3. המסכת הבאה אחרי מסכת ראש השנה היא: _____

משנה א' - ארבעה חודשים המהווים ראשי שנים לעניינים שונים.

מושגים:

- א. ראש השנה למלכים - למניין שנות מלכות מלכי ישראל.
- ב. ראש השנה...לרגלים - למניין שלושת הרגלים לפי הסדר: פסח, שבועות, סוכות.
- ג. מעשר בהמה - מכל עשר בהמות הנולדות בשנה מסוימת יש להפריש אחד, המעשר מובא לבית המקדש מוקרב ע"י הכוהנים ונאכל לבעל הבהמה ולכל מי שהבעלים רוצה.
- ד. ראש השנה לשנים - 1. למניין שנות מלכי אומות העולם.
2. לתקופה, כלומר למניין השנים כפי שאנו מונים.
3. לדין, כלומר ה' שופט את כולם עד תשרי הבא.
- ה. שמיטה - לחישוב שנות השמיטה, משמגיע תשרי של שנת השמיטה, מדאורייתא אסור לחרוש ולזרוע.
- ו. יובלות - לחישוב שנות היובל, גם שנת היובל מתחילה מאחד בתשרי.
- ז. נטיעה - לחישוב שלוש שנות עורלה. אם הנטיעה הייתה עד ט"ו באב (14 יום לקליטת הזרע, ו- 31 יום אחר הקליטה), באחד בתשרי מתחילים למנות לנטיעה שנה שניה.
- ח. ירקות - לעניין מעשר ירקות, אין מעשרין ירקות שנלקטו לפני אחד בתשרי על ירקות שנלקטו אחר אחד בתשרי.
- ט. ראש השנה לאילן - התאריך הקובע לעניין הפרשת מעשר שני ומעשר ראשון.
- י. תרומות ומעשרות - חלקם של הכוהנים הלויים והעניים מתוך היבול החקלאי הגדל בארץ ישראל.
- יא. איסור ערלה - מצוות לא תעשה, האוסרת לאכול את פירות העצים בשלוש השנים הראשונות לנטיעתם.
- יב. באחד באילול ראש השנה למעשר בהמה - לשיטת תנא קמא רוב הבהמות יולדות עד חודש אב. לכן מעשר בהמות נעשה באחד באילול.
- יג. רבי אלקעזר ורבי שמעון אומרים: באחד בתשרי - לשיטתם רוב הבהמות יולדות עד אחד באילול לכן המעשר יהיה בתחילת החודש הבא שהוא אחד בתשרי.

(א) ארבעה ראשי שנים הם.

בְּאֶחָד בְּנִיסָן

בְּאֶחָד בְּאֵלוּל

בְּאֶחָד בְּתִשְׁרִי

בְּאֶחָד בְּשֶׁבֶט

ראש השנה למלכים ולרגלים.

ראש השנה למעשר בהמה.

רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים: בְּאֶחָד בְּתִשְׁרִי.

ראש השנה לשנים ולשמטין וליוכלות, לנטיעה ולירקות.

ראש השנה לאילן, קדברי בית שני

בית הלל אומרים, בהמשה עשר בו:

שאלות משנה א'

1. כתוב את הנושא / הכותרת של המשנה בלשון המשנה _____
2. כתוב את שמות התנאים המופיעים במשנה: א. _____ ב. _____
3. לפניך ציר זמן של שנה מניסן ועד אדר. סמן על הציר: א. את התאריכים בחודש בו חל ראש השנה, ב. לעניין מה, ג. על פי מי מבין התנאים.

ניסן, אייר, סיוון, תמוז, אב, אלול, תשרי, חשוון, כסלו, טבת, שבט, אדר

4. השלם בטבלה שלפניך את שמות החודשים שהם ראשי שנים ואת העניינים שלשמם הם ראשי שנים!

שם החודש	התאריך שהינו ראש השנה	לאיזה עניין החודש נחשב לראש השנה
א ניסן		
ב אלול		
ג תשרי		
ד שבט		

5. מלך שהומלך בחודש אדר בשנת תשע"ב, ועכשיו חודש אלול בשנת תשע"ד. כמה שנים נחשב שהמלך כבר מולך? 2, 3, 4, 5. הסבר מדוע: _____
6. שנת תשע"ה היא שנת שמיטה. באיזו תאריך מתחילה שנת השמיטה? _____
עין בלוח השנה וכתוב באיזה יום בשבוע היא החלה: _____
7. כיום מקובל לטעת נטיעות בט"ו בשבט. ע"פ המשנה מתי הוא ראש השנה לנטיעות? _____
מדוע בתאריך זה? _____
8. את ראש השנה לאילן מציינים כדברי בית הלל בחמישה עשר בשבט. מה התוכן של יום זה ע"פ המשנה? _____

9. השלם טבלת ביאור מושגים:

המושג	ההסבר
א ראש השנה למלכים	
ב ראש השנה... ולרגלים	
ג ראש השנה למעשר בהמה	
ד ראש השנה לשנים,	
ה ראש השנה לשמטין	
ו ראש השנה ליוכלות	
ז ראש השנה לנטיעה	
ח ראש השנה לירקות	
ט ראש השנה לאילן	

"באחד בתשרי ראש השנה... לירקות". מר ישראלי גדל בשדהו ירקות. הוא לקט חלק מהיבול לפני א' תשרי וחלק אחרי א' תשרי, מר ישראלי רוצה להפריש מעשרות על כל מה שלקט ביחד.

האם מר ישראלי נהג על פי הדין? כן / לא. נמק
10. "באחד בשבט ראש השנה לאילן. קדברי בית שמאי". מה סברת בית שמאי לקביעת תאריך זה דווקא?

11. "בית הלל אומרים, בסמשה עשר בא". מה סברת בית הלל לקביעת תאריך זה דווקא?

12. שאלת סיכום. ערוך את המשנה ע"פ המבנה הבא (העזר בתרמילון):

שם התנא	התאריך בשנה	ראש השנה
א תנא קמא	באחד בניסן	
ב תנא קמא	באחד באדר	למעשר בהמה
ג רבי אלעזר ורבי שמעון	באחד בתשרי	
ד	באחד בתשרי	לשנים ולשמטין וליוכלות, לנטיעה ולירקות
ה בית שמאי		ראש השנה לאילן
ו בית הלל		

תרמילון: ראש השנה לאילן, תנא קמא, למלכים ולרגלים, למעשר בהמה, בט"ו בשבט

משנה ב' - ארבעת הזמנים שהעולם נידון בו ע"י ה'

מושגים:

- א. פְּרָקִים - זמנים.
- ב. עֲצָרָת - שמו של חג שבועות בלשון תנאים.
- ג. כְּנֵי מְרוֹן - א. כבשים היוצאים מפתח צר שיוכלו למנות אותם לצורך מעשר בהמה.
ב. כחילים של מלך (מרון = מלשון מרות , אדנות).
- ד. חַג - שמו של חג סוכות בלשון תנאים.

בְּאַרְבַּעַת פְּרָקִים הָעוֹלָם נִדּוֹן,

בְּפֶסַח	עַל הַתְּבוּאָה,
בְּעֲצָרָת	עַל פְּרוֹת הָאֵילָן,
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה	כָּל בְּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כְּכֵנֵי מְרוֹן,
שְׁנָאֲמַר: (תהלים ל"ג, ט"ו) הַיּוֹצֵר יַחַד לָכֶם, הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂהָם.	
וּבְחַג נְדוּבִין	עַל הַמֵּים:

שאלות משנה ב'

1. כתוב את הנושא / הכותרת של המשנה בלשון המשנה: _____
2. עין בלוח השנה ובדוק באיזה תאריך ובאיזה יום בשבוע יחולו השנה: פסח - _____, עצרת - _____, ראש השנה - _____, חג - _____.
3. השלם טבלת הזמנים שהעולם נידון בהם והנושאים עליהם העולם נידון:

	הזמן בו העולם נדון			הנושא עליו נדון העולם	הסיבה שבזמן הזה נדונים
	המועד	התאריך	היום בשבוע בשנת		
א					
ב					
ג					
ד					

4. כתוב את שמות התנאים המוזכרים במשנה: א. _____ ב. _____.
5. "הַיּוֹצֵר יַחַד לָכֶם, הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂהָם". א. היכן בדיוק מופיע פסוק זה? _____
ב. מה נלמד מפסוק זה? _____
6. "פֶּסַח". כתוב שמות נוספים לחג זה? _____
7. "עֲצָרָת". א. איזה חג נקרא עֲצָרָת בלשון המשנה? _____
ב. כתוב שמות נוספים לחג זה? _____
8. עין במשנה הקודמת וכתוב, מה למדנו עוד על עצרת ועל החג: _____

מסכת ראש השנה פרק א' משניות א' - ט' ~ 5 ~

9. "חג". איזה חג מכונה בלשון המשנה חג?

ב. כתוב שמות נוספים לחג זה?

10. *שאלת אתגר: מדוע דווקא חג זה נקרא בשם הכללי: חג?

11. "פְּנֵי מְרוֹן". למה הכוונה?

משנה ג' - חודשים שהשלוחים יוצאים להודיע על קידוש החודש.

מושגים:

א. שְׁלוּחֵין - שליחי בית דין המודיעים במקומות רחוקים בארץ ובחו"ל, באיזה יום נתקדש החודש.

ב. תְּקֵנַת הַמוֹעֲדוֹת - קביעת יום הכיפורים וחג סוכות, לפי קידוש חודש תשרי ע"י העדים.

ג. פֶּסַח קָטָן - כינוי לפסח שני, החל ב- יד' אייר.

(ג) על ששה חֲדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין:	
עַל נִסָּן	מִפְּנֵי הַפֶּסַח,
עַל אָב	מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית,
עַל אֱלוּל	מִפְּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה,
עַל תַּשְּׁרִי	מִפְּנֵי תְּקֵנַת הַמוֹעֲדוֹת,
עַל כְּסֵלוֹ	מִפְּנֵי חֲגֻפָּה,
וְעַל אֶדְר	מִפְּנֵי הַפּוֹרִים.
וְכִשְׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, יוֹצְאִין אֹף	
עַל אֶיֶר	מִפְּנֵי פֶסַח קָטָן:

שאלות משנה ג'

1. כתוב את הנושא / הכותרת של המשנה בלשון המשנה:

2. כתוב את המכנה המשותף לכל החודשים המוזכרים במשנה

3. "שְׁלוּחֵין". א. מי הם היו?

ב. מה היה תפקידם?

4. "תְּקֵנַת הַמוֹעֲדוֹת". הסבר מהי תקנה זו:

5. "עַל אָב מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית". ישנם חודשים נוספים בהם יש צומות ועליהם לא יצאו, כתוב את שמות החודשים הללו:

6. "עַל אֱלוּל מִפְּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה". יכלו לחכות לקידוש חודש תשרי כמו בשאר החודשים, מדוע לא חיכו?

7. "עַל תַּשְּׁרִי מִפְּנֵי תְּקֵנַת הַמוֹעֲדוֹת". ידוע כבר מתי חל ראש השנה, לשם מה יש צורך שוב לצאת להודיע מתי יום הכיפורים וסוכות?

מסכת ראש השנה פרק א' משניות א' - ט' ~ 6 ~

8. "על כסלו מִפְּנֵי חֲנֻכָּה, וְעַל אֶדְרֵי הַפּוֹרִיט". על איזו תקופה בחיי עם ישראל מדובר?
9. "וְכִשְׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, יוֹצְאִין אָף עַל אֶדְרֵי מִפְּנֵי פֶסַח קָטָן". מדוע יוצאים על אייר רק כאשר בית המקדש קיים?

10. א. אחד החגים אינו מופיע במשנה, כתוב את שמו:

ב. מה הסיבה שהוא אינו מופיע?

11. לפניך ציר זמן של שנה מניסן ועד אדר.

סמן על הציר [או הקף בעיגול] את החודשים בהם השלוחים יצאו להודיע על הזמן בו קדשו את החודש:

ניסן, אייר, סיוון, תמוז, אב, אלול, תשרי, חשוון, כסלו, טבת, שבט, אדר

12. שלוחים שיצאו מירושלים הגיעו לכפר בגליל והודיעו לתושבים באיזה יום בשבוע בית הדין קדשו את החודשים הרשומים בהמשך. רשמו את שם החג או את הצום באותו החודש, את התאריך ואת היום בשבוע בו הוא יחול.

א' בתשרי - ביום חמישי [שני תאריכים]

א' בכסלו - ביום שני

א' באדר ב' - ביום רביעי

א' בניסן - ביום שבת

א' באייר - ביום חמישי

א' באב - ביום שני

13. שאלת אתגר:

א. במשנה נאמר שהשלוחים יצאו על ששה חודשים. רשום שתי רשימות: רשימה אחת של ששה חודשים עליהם השלוחים יצאו בזמן שבית המקדש היה קיים, ורשימה נוספת של ששה חודשים עליהם השלוחים יצאו בזמן שלאחר חורבן בית המקדש.

ששה חודשים עליהם השלוחים יצאו בזמן שלאחר חורבן בית המקדש

ששה חודשים עליהם השלוחים יצאו בזמן שבית המקדש היה קיים

ב. באילו חודשים יש הבדל:

ג. מדוע?

משנה ד' - חודשים שלעדי קידוש החודש מותר לחלל את השבת.

מושגים:

א. תקנת הקרבן - בכל ראש חודש מקריבים קורבן מוסף, חייבים לדעת את היום המדויק של ראש חודש, כדי שיוכלו להקריב את קורבן מוסף בזמנו.

ב. תקנת המועדות - חודשים ניסן ותשרי שעל פיהן קובעים את החגים השונים במעגל השנה.

(ד) על שני חדשים מחללין את השבת, על ניסן ועל תשרי,

שבעה שלוחין יוצאין לסוריא, ובהן מתקנין את המועדות.

וקשה בית המקדש קים, מחללין

אף על כל

מפני תקנת הקרבן:

שאלות משנה ד'

1. כתוב כותרת למשנה?

2. השלם על פי המשנה:

הנימוק	הדין	המקרה
שבעה שלוחין יוצאין	_____	על שני חדשים על _____ ועל _____
ובהן מתקנין את המועדות	_____	וקשה בית המקדש קים אף על כל
מפני	(את השבת) _____	

3. "על שני חדשים מחללין את השבת".

א. למי מותר לחלל את השבת?

ב. מאיזו סיבה מותר להם לחלל שבת?

4. "...על ניסן ועל תשרי, שבעה שלוחין יוצאין לסוריא". ובמשנה קודמת למדנו: "על ששה חדשים שלוחין יוצאין". כתוב את ההבדל בין שני החודשים הללו לשאר החודשים:

5. השלם את המשפט: [העזר בתרמילון]

לאחר חורבן בית המקדש, מותר _____ לחלל שבת, ולבא ולהעיד על המולד _____

בזמן שבית המקדש היה קיים, מותר _____ לחלל שבת, ולבא ולהעיד על המולד _____

תרמילון: לעדים, לעדים, בחודשים ניסן ותשרי, על כל החודשים

6. סמן את התשובות הנכונה.

א. המילים במשנה: "מפני תקנת הקרבן" מסבירים מדוע היה מותר לרואים את המולד לחלל שבת בזמן המקדש / לאחר החורבן.

ב. המילים במשנה: "שבהן שלוחין יוצאין לסוריא ובהן מתקנין את המועדות", מסבירים מדוע היה מותר לרואים את המולד לחלל שבת בזמן המקדש / לאחר החורבן.

7. השלם: א. לעדים שראו את מולד הלבנה, מותר / אסור לחלל את השבת כדי להעיד בבית דין.

ב. לשליחי בית הדין המודיעים על קידוש החודש, מותר / אסור לחלל שבת.

מסכת ראש השנה פרק א' משניות א' - ט' ~ 8 ~

משנה ה' - המשך מקרים שלעדי קידוש החודש מותר לחלל את השבת.

מושג:

א. נִרְאָה בְּעֵלִיל - נראה בבירור.

(ה) בֵּין שְׁנֵי נִרְאָה בְּעֵלִיל בֵּין שְׁלֹא נִרְאָה בְּעֵלִיל, מְחַלְלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת,

רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אִם נִרְאָה בְּעֵלִיל, אֵין מְחַלְלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת:

שאלות משנה ה'

1. כתוב כותרת למשנה?
2. "נִרְאָה בְּעֵלִיל". למי הכוונה? באר דבריך: _____
3. א. כתוב לפי תנא קמא, את הנושא / המקרה בו הוא עוסק: _____
מה הדין: _____
- ב. כתוב לפי ר' יוסי, מה הנושא / המקרה בו הוא עוסק: _____
מה הדין: _____
4. "רַבִּי יוֹסִי אָמַר". במרבית המקרים כשכתוב במשנה: "אומר", הכוונה שתנא זה חולק על קודמו, האם במקרה שלפנינו רַבִּי יוֹסִי חולק על תנא קמא, או בא לבאר את דבריו? _____
נמק דבריך: _____
5. התאם: א. כאשר הירח נראה בעליל, יש / אין מחלוקת בין תנא קמא לר' יוסי. תנא קמא סובר: שמותר / אסור לעדים לחלל שבת. ר' יוסי סובר: שמותר / אסור לעדים לחלל שבת.
ב. כאשר הירח לא נראה בעליל, יש / אין מחלוקת בין תנא קמא לר' יוסי. תנא קמא סובר: שמותר / אסור לעדים לחלל שבת. ר' יוסי סובר: שמותר / אסור לעדים לחלל שבת.
6. כמי נפסקה ההלכה במשנה? כלומר: _____

משנה ו' - מעשה בעדים שבאו להעיד על קידוש החודש.

מושג:

- א. מַעֲשֵׂה שְׁעָבְרוּ - מעשה שהיה שהלכו בדרך.
- ב. יוֹתֵר מֵאֲרָבַעַיִם זֶוֶג - יותר מארבעים זוג, כלומר: לפחות שמונים עדים.
- ג. זֶוֶג - שנים. מקבלים עדות על המולד משני עדים.
- ד. נִמְצְאָת מְכַשִּׁילָן - בגללך יימנעו מלבוא ולהעיד.

(ו) מַעֲשֵׂה שְׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאֲרָבַעַיִם זֶוֶג, וְעַכְשָׁן רַבִּי עֲקִיבָא בְּלֹד.

שְׁלַח לוֹ רֶכֶן גְּמִילָאֵל: אִם מַעֲכָב אִתָּה אֶת הַרְבִּים, נִמְצְאָת מְכַשִּׁילָן לְעֵתִיד לְבֹא:

שאלות משנה ו'

1. כתוב כותרת למשנה?
2. כתוב את שמות התנאים המופיעים במשנה: א. _____ ב. _____
3. כתוב את המקרה עליו מסופר במשנה: _____
4. "וְעֵכָבֵן רַבִּי עֲקִיבָא בְּלֹד". מדוע רבי עקיבא עיכב אותם _____
5. "שֶׁלַח לוֹ רֶבֶן גַּמְלִיאֵל: אִם מְעַכְבֵּב אֶתָּה אֶת הָרַבִּים, נִמְצְאָתָּ מְכַשִּׁילָן לְעֵתִיד לְבֹא". כתוב, מה היה חששו של רבן גמליאל, לאור מעשי רבי עקיבא: _____
6. כמי נפסקה ההלכה במשנה? _____ ומדוע: _____
7. חגי וצבי גרים במרחק הליכה של חצי יום מירושלים. הם ראו את המולד בליל שבת, והתלבטו האם ללכת ולחלל את השבת:
צבי: המולד היה כל כך ברור, בטוח שהיו אחרים שכבר הלכו והעידו בפני בית הדין!
חגי: אז מה? כל מי שרואה את המולד, מצווה עליו לבא לבית הדין ולהעיד.
צבי: גם אם יש אחרים שהעידו כבר? גם אם הדבר כרוך בחילול שבת?
חגי: על זה באמת אינני יודע להשיב. אני מציע שאתה תשאל את רבי עקיבא ואני אשאל את רבן גמליאל, ונראה מה יהיו תשובותיהם.
א. כתוב במחברתך מה ענה רבי עקיבא לצבי: _____
ב. מה ענה רבן גמליאל לחגי: _____

משנה ז' - עדות קרובי משפחה על החודש.מושגים:

- א. ראו את החדש - ראו את מולד הלבנה.
- ב. אם יפסל - לא תתקבל עדותו.
- ג. עבדו משחקר - עבד כנעני משוחרר ללא ייחוס אבות.
- ד. קבלו הפהנים - בית דין של כהנים.

לא שמצטרפין זה עם זה,

(ז) אב ובנו שראו את החדש, ילכו.

אלא שאם יפסל אחד מהן,

יצטרף השני עם אחר.

כשרין לעדות החדש.

רב שמעון אומר: אב ובנו וכל הקרובין,

אמר רבי יוסי: מעשה בטוביה הרופא, שראה את החדש בירושלים, הוא ובנו ועבדו משחקר,

ופסלו את עבדו.

וקבלו הפהנים אותו ואת בנו,

ופסלו את בנו:

וכשבאו לפני בית דין, קבלו אותו ואת עבדו,

שאלות משנה ז'

1. כתוב כותרת למשנה? _____
 2. כתוב את שמות התנאים המופיעים במשנה: א. _____ ב. _____
 3. במשנה מופיעות דמויות נוספות, כתוב שמותיהם: א. _____ ב. _____ ג. _____
 4. כתוב את המלה האחרונה ברישא של המשנה: _____
 5. כתוב בלשונך את המקרה המופיע ברישא: _____
 6. לפי תנא קמא: "**אב וּבְנוֹ יִשְׁרְאוּ אֶת הַחֲדָשׁ, מִצֵּטְרֵפִין זֶה עִם זֶה**" לצורך מתן עדות? כן / לא . אם כן לשם מה הם הולכים? _____
 7. "**אם יִפְסֵל אֶחָד מֵהֶן**". כתוב שתי אפשרויות לפסילת העדות של **אֶחָד מֵהֶן**:
א. _____
ב. _____
 8. "**רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אָב וּבְנוֹ וְכָל הַקְּרוֹבִין, כְּשֶׁרִין לְעֵדוּת הַחֲדָשׁ**".
א. כתוב, במה חולק רבי שמעון על תנא קמא: _____
ב. מה טעמו של רבי שמעון: _____
 9. כתוב על המעשה שהובא במשנה: מי התנא שסיפר על המעשה? _____ על מי מסופר במעשה? _____ מה היה המקרה? _____ ומה הם עשו? _____
 10. השלם את המסופר במשנה (העזר בתרמילון):
טוביה _____ בא יחד עם בנו ועם עבדו _____ להעיד על _____ בבית הדין של _____ קבלו את העדות _____ ושל _____ בבית הדין הגדול קבלו את העדות שלו ושל _____, אך הם _____ את העדות של בנו.
- תרמילון: הכהנים, פסלו, המולד, המשוחרר, הרופא, עבדו, שלו, בנו**
11. התאם: בית הדין של הכהנים פסקו כך, כי הם סוברים כדעת תנא קמא / ר' שמעון ברישא של המשנה. בית הדין הגדול פסקו כך, כי הם סוברים כדעת תנא קמא / ר' שמעון ברישא של המשנה.
 12. * שאלת אתגר: יונתן בא עם עבדו המשוחרר להעיד על המולד, ואיתן בא עם נדב אחיו גם כן להעיד על המולד.
כתוב אלו זוגות עדים ניתן להרכיב ע"פ התנאים ובתי הדין שנוכרו במשנה:
א. בית דין של כוהנים, ההרכבים: 1. _____ 2. _____
ההסבר: _____
ב. בית דין הגדול, ההרכבים: 1. _____ 2. _____
ההסבר: _____
 13. כמי נפסקה ההלכה במשנה? _____ כלומר: _____

מושגים:

- א. מְשַׁחֵק בְּקִבְיָא - אנשים שמהמרים בכסף במשחקי מזל באמצעות: קוביות, עצמות, חלוקי אבנים, קלפים, מכונות מזל וכד'.
- ב. מְלֻי בְּרִבִּית - אדם המלווה את כספו לאחרים בתמורה לריבית המשולמת לו.
- ג. מְפְרִיחֵי יוֹנִים - אנשים שמהמרים בכסף על תחרות בין יונים או כל בעל חי אחר (מרוץ סוסים, וכד').
- ד. סוֹחְרֵי שְׂבִיעִית - אנשים הסוחרים בפירות שגדלו בשנת השמיטה, שהם פסולים לדון ולהעיד.
(אסור לסחור בפירות שביעית, שנאמר: "והיתה שבת הארץ לכם לאכלה", ודרשו: "לאכלה" - ולא לסחורה. העוסקים במסחר בפירות שביעית באופן קבוע, קרויים: "סוחר שביעית", והם פסולים לדון ולהעיד).
- ה. עֲבָדִים - עבד כנעני.
- ו. עֲדוֹת שְׂאִין הָאִשָּׁה כְּשֶׁרָה לָהּ - אשה מעידה כשיש צורך בעד אחד כמו להעיד על דבר שהוא אסור או מותר [כגון: להעיד על כשרות מאכל; להעיד על איש שמת, כדי שאשתו תוכל להנשא לאחר]. אך אשה לא מעידה כשיש צורך בשני עדים [כמו: עניי ממונות]

(ח) אלו הן הפסולין:

המשחק בקביא,
ומלוי ברבית,
ומפריחי יונים,
וסוחר שביעית,
ועבדים.

זה הפלל: כל עדות שאין האשה כשרה לה, אף הן אינן כשרים לה:

שאלות משנה ח'

1. תן כותרת למשנה?
2. כתוב את המלה האחרונה ברישא של המשנה:
3. כתוב את המלה האחרונה בסיפא של המשנה:
4. השלם טבלת ביאור מושגים:

המושג	ההסבר
א. מְשַׁחֵק בְּקִבְיָא	
ב. מְלֻי בְּרִבִּית	
ג. מְפְרִיחֵי יוֹנִים	
ד. סוֹחְרֵי שְׂבִיעִית	
ה. עֲבָדִים	

מסכת ראש השנה פרק א' משניות א' - ט' ~ 12 ~

5. השלם בטבלה את הפסולים מדרבנן לעדות החודש, ואת הסיבה לפסול:

הפסולים	הסיבה לפסול
א	
ב	
ג	
ד	
ה	

6. "זֶה הַכֶּלֶל: כָּל עֵדוּת שֶׁאֵין הָאִשָּׁה כְּשֶׁרָה לָהּ, אִף הֵן אֵינָן כְּשִׁירִים לָהּ".

- א. לאילו עדויות אין האישה כשרה?
 ב. כתוב את הנימוק לכך:
 ג. לאילו עדויות, אישה כשרה להעיד?
 ד. באר את הכלל שהמשנה מביאה:

משנה ט' - חלול שבת על ידי עדי קידוש החודש.

מושג:

א. צוּדָה - מפחדים.

(ט) מִי שֶׁרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ וְאֵינוּ יָכוֹל לְהֵלֵךְ מוליכין אותו על התמור, אפלו במטה.
וְאִם צוּדָה לָהֶם, לוקחין בָּנֵדָם מקלות.
וְאִם הָיְתָה דֶּרֶךְ רְחוּקָה, לוקחין בָּנֵדָם מזונות.
 שְׁעַל מִהְלֵךְ לִיְלֵה יוֹם מִחֻלְלִין אֶת הַשַּׁבָּת וְיוֹצְאִין לַעֲדוּת הַחֹדֶשׁ,
 שְׁנֵאָמַר: אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם (ויקרא כג, ד).

שאלות משנה ט'

1. כתוב כותרת למשנה?
 2. על איזה יום מדברת משנתינו?
 3. א. כתוב את המלה האחרונה **ברישא** של המשנה:
 ב. כתוב את המלה האחרונה **במציעתא** של המשנה:
 ג. כתוב את המילה האחרונה **בסיפא** של המשנה:

4. השלם בטבלה את המצבים בהם מותר לעדי קידוש החודש ולמלוויהם לחלל את השבת:

המקרה	מה יכולים לעשות	הסיבה
א	1.	
	2.	
ב		
ג		

5. "אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם במועדם". כתוב, ספר פרק ופסוק משם נלקח ציטוט זה: _____

6. מותר לחלל את השבת רק אם העדים יודעים שיגיעו לירושלים תוך לילה ויום. כתוב: כיצד למדים זאת מהפסוק: _____